

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

LET OP bij aanpassen van machines

.....

Past u een machine aan, bijvoorbeeld door een nieuwe functie toe te voegen? Dan is de kans groot dat u zelf verantwoordelijk wordt voor de machine. De oorspronkelijke fabrikant is dan niet meer aansprakelijk voor de veiligheid van het product. Vier vragen aan Henk de Witte van de Inspectie SZW over het substantieel wijzigen van machines.

.....

‘Een aanpassing maakt een machine al snel minder veilig. Het is begrijpelijk dat de oorspronkelijke fabrikant dan zijn handen van de machine afrekt. Veel bedrijven realiseren zich niet dat ze de wettelijke aansprakelijkheid van de fabrikant overnemen als ze zelf aan een machine gaan klussen. Deze wijziging moet dan wel substantieel zijn.’

Wanneer is een wijziging substantieel?

‘Dat zul je veelal afzonderlijk moeten beoordelen. Maar in algemene zin zien we als Inspectie verschillende soorten wijzigingen die de oorspronkelijke CE-markering ongeldig maken. De eerste is een wijziging in het besturingssysteem van de machine, bijvoorbeeld het aanbrengen van een noodstopcircuit. Dat is niet zomaar een knop extra, maar een aanpassing in het elektronische circuit van de machine die een cruciale functie heeft voor de gebruiker. Die knop moet altijd werken. Ook mechanische aanpassingen kunnen substantiële wijzigingen zijn. Denk aan het hoger maken van een kraan. Daarnaast worden soms nieuwe functies aan een machine toegevoegd. Zoals het plaatsen van klem-, hef- en hijsinrichtingen op heftrucks of graafmachines. Maar ook met bijvoorbeeld lassen moet je oppassen. Want daarmee verander je de eigenschappen van het materiaal van de machine en kan deze door verzwakking plotseling knakken.’

Wie bepaalt of het een substantiële wijziging is?

‘In eerste instantie bepaalt de oorspronkelijke fabrikant of de gewenste wijziging gevolgen heeft voor de veiligheid van de machine. Wij adviseren altijd om bij aanpassingen te overleggen met de fabrikant. De fabrikant heeft namelijk de risicobeoordeling van de machine gedaan. Als de fabrikant failliet is, onvindbaar of onwelwillend, kan een bedrijf zich wenden tot de markttoezichthouder. In Nederland is dat de Inspectie SZW. Maar met gezond verstand kom je ook al een heel eind. Verplaats je in de fabrikant en stel de gewetensvraag: vind ik het zelf een verandering die ingrijpt in de veiligheid van de machine? Het antwoord zal al snel ‘ja’ zijn.’

Hoe zit het met oudere machines?

‘In 1995 is het Europese productveiligheidsstelsel in werking getreden. Machines die na die tijd zijn gekocht, vallen onder de verantwoordelijkheid van de fabrikant. Bij oudere machines is de gebruiker zelf verantwoordelijk. Als het een werkgever is, dan moet hij ervoor zorgen dat zijn werknemers veilig kunnen werken. Hierin voorziet de reguliere arbowetgeving.’

Wat is je advies aan bedrijven die een machine willen aanpassen?

‘Er is niks mis met het aanpassen van machines, maar laat het wel deskundig doen. De oorspronkelijke fabrikant kent zijn machine het beste en kan aanpassingen vaak snel en vakkundig doorvoeren. Voordeel is dat hij aansprakelijk blijft voor zijn product. Als je aanpassingen laat doen door een ander bedrijf, spreek dan van tevoren goed af wie de fabrikant van de machine wordt. Als je het niet goed afsprekt en het gaat mis, dan beland je snel in een juridisch gevecht. En daar zit niemand op te wachten.’

Nuttige tips voor een robuust ontwerp

Bijlage 1 van de Machinerichtlijn bevat de essentiële veiligheidseisen voor machines. De Witte: ‘Deze bijlage is helemaal niet zo ingewikkeld als je je er even in verdiept. Natuurlijk bevat het open deuren als “scherm bewegende onderdelen af”. Maar er staan ook andere nuttige aanwijzingen in die fabrikanten gemakkelijk over het hoofd kunnen zien. Denk aan eisen voor machines die hijsen en heffen. Of aan risico’s die samenhangen met accu’s. Bij de systematische inventarisatie van de risico’s moet ook aandacht zijn voor het verkeerd gebruik van de machine dat je nu al redelijkerwijs kunt voorzien. Niet iedereen gebruikt een machine zoals zou moeten en dat mag niet allerlei gevaren opleveren. Een ontwerp moet in die zin ook robuust zijn.’

Deze flyer is een uitgave van:

Inspectie SZW

De Inspectie SZW maakt deel uit van het
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Xerox OBT | 93136

© Rijksoverheid | Mei 2016